

4. 4. Světový den krys a potkanů

04.04.2026

Dnes, 4. dubna je Světový den krys a potkanů.

Foto: freepik

Zatímco krysy jsou v naší přírodě vzácností a jako domácí mazlíčci se chovají raritně některé exotické druhy, potkani jsou u řady lidí velmi oblíbení.

Cesta potkanů do našich domácností jako našich mazlíčků se výrazně liší od cest ostatních zvířat. Potkani začínali jako pokusná zvířata v laboratořích. Odtud se probjovali až do rukávů a kapucí svých majitelů. Za léta vzniklo mnoho variet a i řady chovatelů se znatelně rozšířily. A čím si potkani získali lidská srdce? Rozhodně svou roztomilostí, chytrostí a přátelskou povahou.

Pojďme si o nich něco povědět.

V zjetí potkan vyžaduje chovné zařízení s několika patry. Preferuje teplotu prostředí 18-24°C a nízkou vzdušnou vlhkost. S ohledem na to, že se jedná o zvíře přirozeně společenské, měl by být chován vždy minimálně ve dvojicích, ideálně ve vícečetných skupinách.

Z hlediska výživy je nutné věnovat pozornost tomu, že se jedná o všežravce. Optimální výživa tedy zahrnuje podávání ovoce, zeleniny a kompletních krmných směsí. Směsi obsahující převážně olejnatá semena nejsou vhodné pro vysoký obsah tuků. Doporučené rozložení živin pro potkany je 23-26% proteinu, 4-5% tuku a 40-50% sacharidů.

Stejně jako u dalších společenských zvířat se i u potkanů často setkáváme s různými druhy onemocnění, jejichž příznaky jsou mnohdy spíše nespecifické (neurčité). Jedním z nejčastějších, ale zároveň velice nespecifickým problémem, kterého si majitel všimne, je zvýšená sekrece porfyrinů (chromodacryorhea) z oblasti očí a čumáku. Porfyriny mají červené zbarvení, a proto mohou tyto projevy působit až děsivě. Příčinou může být stres nebo šok, různá onemocnění (dýchacího aparátu, trávicí soustavy či celkové onemocnění), metabolické či neurologické poruchy. Sekreci porfyrinů však může způsobit i nedostatek péče nebo špatné podmínky chovu.

Dalším, ne zcela specifickým příznakem onemocnění, kterého si majitelé mohou všimnout, je frkání, kýchání a tzv. "vrkání" vznikající rezonancí při průchodu vzduchu nozdrami s nahromaděným sekretem v horních dýchacích cestách. Zanedbání těchto příznaků může vést až k rozvoji chronického onemocnění dýchacích cest. Riziko onemocnění dýchacích cest u potkanů stoupá s věkem, při oslabené imunitě, při stresu, při nevyvážené stravě a špatné hygieně prostředí, ve kterém jsou chováni.

Potkani mívají také potíže s onemocněním zubů. Mnohdy se jedná o poruchu skusu řezáků (tzv. malokluzi), která má za následek rychlé přerůstání zubů a následnou traumatizaci dutiny ústní, vznik lokálních zánětů měkkých tkání nebo abscesů kolem kořenů zubů. Následně zvířata nechtějí přijímat potravu. Tyto problémy mohou vyústit až k tvorbě píštělí - hnisavý tunel od kořene zubu do podkoží.

U potkanů se také setkáváme s tvorbou zubních kazů, které se tvoří v důsledku zkrmování zbytků od stolu a podáváním velkého množství sladkých pamlsků majitelem. Velmi, „oblíbené“ jsou piškoty.

Nádorová onemocnění se nevyhýbají ani potkanům. Nejčastěji se jedná o novotvar mléčné žlázy. Novotvary mléčné žlázy jsou geneticky podmíněné, podle linie zvířat je udáván výskyt 7-80 %. Nejčastěji jsou lokalizovány v oblasti podpaží, spodní části břicha a v tříselné krajině. Jsou to rychle rostoucí tumory, které mohou dosahovat značných rozměrů, pokud nejsou řešeny včas. V naprosté většině případů nejedná o primární nádor mléčné žlázy, ale důsledek nádoru adenohipofýzy. Jsou ve většině případů nezahoubné a dobře odstranitelné. Nicméně právě kvůli primárnímu nádoru adenohipofýzy se po odstranění velmi často vrací. Navíc existuje preventivní řešení, aby tumory adenohipofýzy nevznikaly.

Zdravotních komplikací je u potkanů více, než bychom jako jejich majitelé očekávali. Abychom se z přítomnosti našich parťáků mohli těšit co nejdéle, dbejme na prevenci. Při potížích vyhledejte včas svého veterinárního lékaře.